

NEKAJ SPOMINOV NA ŽIVLJENJE IN BORBE
LOŠKE ČETE

Topla sobotna noč 27. julija 1942 je prehajala v hladno nedeljsko jutro. Gabrška gora nad Škofjo Loko je bila vsa še zavita v mrak; modrikasta koprena je visela nad njo, kakor bi jo hotela zavarovati pred svetlobo nastajajočega jutra. Na nebu so še migljale redke svetle zvezde, znanilke jasnega, toploto obetajočega novega dne. Hladen vetrič je pihal s severne strani, da so se veje smrek in bukeve komaj vidno zibale in je listje rahlo šuštelo na njih. Na položnem pobočju, poraslem s smrekami in bukvami, je vladal mir, ki ga je motil le studenček, vijoč se po ozki strugi in pretekajoč se v tankih curkih čez kamenje.

Na tem pobočju je opisane noči taborila Loška četa, ki je bila v teh dneh v nenehnih spopadih z nemškim okupatorjem. Ta se je trudil, da bi za vsako ceno uničil osvobodilno gibanje na Gorenjskem, ki jo je imel že za sestavni del »Velikega Rajha«. Neprestani premiki in vojaške akcije so četo utrudile, zato so borci spali trden, četudi nemiren sen. Zaviti v odeje so ležali v polni opremi, obuti in prepasani, s puško ob sebi, katere jermen si je marsikdo ovil okoli zapestja. Prekaljeni borci, ki so sodelovali v mnogih bojih, so se dobro zavedali, kaj pomeni nenadni nočni napad, če najde partizane nepripravljene. Posebno jutranje ure, ko se prične nekoliko svetlikati, so bile najbolj nevarne.

Iz polteme se je izluščila senca. Potihoma se je gibala med zasilnimi ležišči: dežurni je dramil speče tovariše. Pri vsakem je obstal in šepetaje govoril: »Hej, vstani, čas je. Dani se. Čez deset minut bo zbor.«

Borci so se dramili in se, še vedno utrujeni, obračali na ležiščih. Kako prijetno bi bilo poležati še nekaj časa! Vsaj četrt ure. Toda ne. Dani se in čas za spanje je minil. Brez šuma in ropota se dvigajo partizani; le tu in tam zazvezni kovinski glas orožja ali menažke, ki jo je kdo po neprevidnosti pretrdo položil na kak trd predmet. Kmalu je stala vsa četa v zboru. Zaspani obrazi so se povsem predramili in radovedno zrli v komandirja Bička, ki se je postavil pred četo. Vsi smo vedeli, da nas tega dne čaka vojaška akcija, toda kakšna in kje, ni od borcev vedel nihče.

»Smrt fašizmu, tovariši!« je pozdravil komandir Biček svoje borce.

»Svobodo narodu!« smo mu polglasno odzdravili.

»Tovariši,« je nadaljeval komandir, »danes bomo odšli v zasedo k poljanski cesti. Po njej se zelo pogosto vozijo Nemci iz Loke v Poljane in obratno. Tudi nemške patrulje v zadnjem času vse pogosteje nadzorujejo to dolino. Mi jim bomo danes postavili zasedo in napadli, kar koli bo nemškega prišlo po cesti. Za kuhanje zajtrka ni časa. Vsak od vas je že včeraj prejel nekoliko suhe hrane, ki naj jo danes použije. Čez eno uro

bo odhod. Vsak naj dobro pregleda svoje orožje in ga očisti. Pazite tudi, da bo municija dobra. Vsak naboje preizkusite, če šumi smodnik v njem. Če imate nemško municijo, jo uporabite najprej, kajti na jugoslovansko se ne moremo popolnoma zanesiti, ker nas je že večkrat pustila na cedilu v najbolj kritičnih okoliščinah. Za naše napade pa je odločilne važnosti, da prvi strel in rafali zares o pravem času in vsi hkrati počijo. Kar vam bo še treba vedeti, boste vse še o pravem času izvedeli, nekatera pojasnila pa vam bosta dala tudi vodnika vodov, ki naj gresta sedaj z menoj na pomenek. Voljno!« S temi besedami je komandir končal nagovor svojim 55 borcem, ki jim je bil za poveljnika šele nekaj tednov, vendar so imeli vsi vanj veliko zaupanja.

Dobro smo poznali tovariša Bička še iz dražgoške borbe, kjer se je proslavil kot izredno hraber borec in sposoben strateg ter sejal z velike skale blizu Dražgoš smrt med Nemce. Ta skala se od tedaj imenuje Bičkova skala. Komandir Biček je bil priljubljen med borci tudi zaradi dosledne pravičnosti in tovarištva. Nikoli se ni zgodilo, da bi bil v četi kršen materialni kolektiv. Kolikor je bilo hrane ali tobaka, vsak borec je prejel enako mero. Pri delitvi zaplenjenega vojnega blaga pa je prejel vsakdo, kar je potreboval.

Borci so se razšli in posedli po ležiščih. Vsakdo je pregledal svoje orožje in preizkušal municijo.

»Ali vidiš zlodja!« se je jezil mitraljezec Pajo in z jezo odvrge naboje jugoslovanskega izdelka. »To je že peti, ki ne da od sebe nobenega glasu, pa če ga še bolj tresem.«

»Tudi jaz sem že nabral nekaj takih saboterjev,« mu odgovarja sosed Veverica, sedeč za debelo bukvijo. V naročju je imel odbrane naboje, ki jih je s krpo skrbno čistil in vlagal v saržer lahkega mitraljeza.

Četa je bila dobro oborožena. Imela je tri lahke mitraljeze in pušk dovolj za vse borce. Po končanem čiščenju in pregledu orožja in nabojev so se borci lotili zajtrka. Iz nahrbtnikov so se prikazali zajetni kosi kuhanega govejega mesa, ki smo ga jedli brez kruha. V tem času je bil kruh redek gost pri partizanih, dočim za goveje meso ni bilo težav. Dobil smo ga dovolj pri nemčurjih in raznih nemških oboževalcih. Po zajtrku smo pričeli tobakarji obračati žepe in njih vsebino skrbno stresati na papir Karawanken Botte, zloglasnega nemškega časopisa, v katerem so Nemci v slovenskem jeziku lagali Gorenjcem in jih zlepa snubili, naj se jadrno z dušo in telesom vključijo v nemški raj, kjer jih čaka prijetno življenje. Tudi jaz sem odtrgal precej velik kos tega, za nas kadilce sicer dobrodošlega papirja in ga oblikoval v pravokotnik, na katerega sem skrbno izsul vsebino izpraznjenega žepa. Med drobtinicami kruha in raznimi smetmi so se videli tudi drobeci tobaka. Da bi bila cigareta še boljša oziroma večja, sem med prsti skrbno drobil suho bukovno listje. V trenutku, ko sem že hotel cigareto zviti, mi prileti prav na papir za prst debel in dolg temen predmet in mi vso vsebino zbije po tleh. V jezi, ki me je popadla, se ozrem, da bi ugotovil, kdo si je dovolil zbijati z menoj tako neokusne tobakarske šale. Zagledal sem tovariša Ilijo, ki je sedel nekaj metrov nad menoj in se mi škodoželjno muzal.

»Veš kaj, tovariš Ilija, to ti pa zamerim! Sam veš, da je minilo že precej časa, ko smo zadnjikrat kadili pravi tobak, čeprav je bil slab, nemški. Ti mi pa še to, kar sem skupaj spravil, takole netovariško uničiš.«

»Le nikar se ne jezi in raje poglej, kaj ti je padlo na roko,« me je Ilija tolažil. Res sem se ozrl po predmetu, ki mi je izbil iz rok moja dragoceno cigareto in — ali je mogoče?! Pol metra od mene je ležala med listjem prava pravcata cigara!

»Tri sto Švabov, Ilija, ti si pa res pravi čarovnik!« sem se mu hitel zahvaljevati. »Le kako si mogel toliko časa hraniti tako dragocenost, ko smo tobakarji trpeli tolikšno pomanjkanje?«

»Če bi jo že prej pokazal, bi je danes več ne bilo,« se Ilija modro odreže. »Le dobro naj ti tekne,« je še dostavil, vidno zadovoljen, da mi je napravil to veselje. Cigaro sem nato skrbno razrezal in jo razmnožil ter omilil z zdrobljenim bukovim listjem. To mešanico smo potem kadili vsi tobakarji, kar nas je bilo v četi in pri tem uživali nič manj, kakor če bi danes kadili najbolj izbran tobak ameriške »Cuber«.

Med takimi in podobnimi opravili smo ugibali, kje in kako bomo danes ropotali z Nemci. Precej partizanov nas je bilo iz ljubljanske okolice, ki nismo poznali teh krajev. Zanimalo nas je, kje neki je določen cilj našega napada tega dne, medtem ko so fantje, doma iz okolice Loke, dobro poznali teren in se niso toliko ukvarjali s temi mislimi.

Nastalo je svetlo jutro. Sonce si je utiralo pot med vejami košatega drevja, ko smo se ponovno postavili v zbor. Komandir Biček se je med tem pogovoril z vodnikoma vodov in z vodičem partizanom Perunom, ki je poznal pot in okolico, kje naj se izvrši naš napad na Nemce. Komandir Biček se je ponovno obrnil na svoje borce z besedami:

»Tovariši, mi moramo Nemcem pokazati, da smo še vedno tu, čeprav je njihova lažna propaganda že večkrat razglasila, da so banditi na Gorenjskem uničeni, oziroma da so tik pred dokončnim uničenjem. Danes jim pokažemo, da gorenjski partizani še vedno obstojamo. Odšli bomo k poljanski cesti in pripravili na primernem mestu zasedo. V njej bomo v popolni tišini čakali toliko časa, da bo po cesti prišla večja skupina Nemcev, ki jo bomo napadli. Zadržite se korajžno in se ravnajte po poveljih, ki jih bom dal jaz ali vaša vodnika tovariša Gašper in Ilija. Kdor bi kar koli delal brez povelja, bi s tem otežkočil izvedbo naše akcije ali jo celo onemogočil. Zavedati se morate tudi, da so za vsako neizpolnjevanje prejetih nalog, za predčasni umik ali podobno, predvidene ostre kazni.«

Po teh besedah smo se zvrstili v vrsto po eden in odšli za vodičem, ki nam je kazal pot. Bilo je prelepo jutro. Nebo je bilo jasno in brez najmanjšega oblčka. Gozd je žarel v toplem soncu in razširjal omamne vonjave. Med drevjem so zorele sladke borovnice; tu in tam smo opazili prelepe gobane. Vse te gozdne dobrote bi v mirnem času vsak obiskovalec gozda z veseljem nabiral; mi pa smo jih komaj opazili, ko smo vsak v svoje misli zatopljeni hiteli po gozdnih stezah in kolovozih proti dolini, kjer se je od časa do časa med drevjem zalesketala v soncu obsijana Sora.

Po enourni hoji smo dospeli tik nad cesto, ki se vije vzporedno s Soro po Poljanski dolini. Tu sega gozd prav do ceste, ki se je bočila pred nami v rahlem ovinku. Na mali jasi, porasli z malinovjem in gostim grmičevjem, smo se neopazno ustavili in razgledovali teren pred seboj. Na naši levi strani, tam nekje za ovinkom, se nahaja vas Gabrč, na desni pa Log. Vsa cesta, vidna z naših položajev, je bila dolga tri sto metrov. Ne na desni

in ne na levi strani ni bilo videti nobene hiše. Na nasprotnem bregu reke se je raztezal zeleni Sv. Petra hrib. Vmes je tekla Sora, nad Soro tik pod nami pa cesta. Prelep je bil pogled na ta idilični košček te prelepe dolinice, ki se je vsa kopala v jutranjem soncu.

Komandir Biček je bil s terenom, kjer smo se ustavili, očitno zadovoljen. Pozval nas je še enkrat, naj se vsakdo natančno drži navodil, ki jih bo prejel in nas bodril, da bomo gotovo imeli dober dan. Pričelo se je razvrščanje po bregu. Zasedo smo naredili zelo dolgo, tako da smo obvladali vso cesto pod seboj. Komandir je nazadnje še sam pregledal vse naše položaje in dajal borcem navodila. Po potrebi je tudi poiskal komu boljši zaklon. Skupno navodilo za vse pa je veljalo: Nihče naj ne strelja prej, preden ne bo ustrelil on sam; njegov strel bo znak za nas vse, ki naj nato streljamo kolikor se bo dalo hitro in natančno v cilj, katerega bomo imeli pred seboj na cesti. Jaz sem bil postavljen prav na desno krilo zasede. Svoje mesto sem imel sredi razkošnega borovničevja, na katerem so zorele izredno debele borovnice. Uredil sem se in se pripravil za strel. Mirno sem ždel v svojem zaklonu za debelo bukvijo in vlekel na ušesa, kdaj bodo zabrnela na cesti nemška vozila ali pa zatopotali koraki.

Dolgo časa ni bilo čuti nobenih glasov. Tudi tovariši levo od mene so se popolnoma umirili in vsa krajina je kazala mirno podobo, da ne bi nihče niti najmanj slutil, da preži v nežnem zelenju nad cesto čez trideset jeklenih cevi, pripravljenih vsak hip začeti s smrtno pesmijo. Tedaj sem nenadoma zaslišal glasove. Poostril sem opazovanje in trdneje prijel za puško. Toda nič ni bilo. Nekaj domačinov je šlo po cesti, očitno k deseti maši v smeri proti Gabrku. Za njimi jih je prišlo še nekaj; glasno so se razgovarjali, vendar vsebine razgovora ni bilo moči razbrati.

Zopet je minilo nekaj dolgih minut nestrpnega pričakovanja. Še enkrat sem v mislih ponovil navodilo komandirja Bička, kakšne so moje naloge in kje imamo po končanem boju umik oziroma zborna mesto. V tem razmišljanju mi udari na uho oddaljeno brnenje avtomobilov. Torej, zdaj bo pa nekaj! Zdaj prihajajo! Mrzel srh me je spreletel po hrbtu od nervoze in pričakovanja skorajšnjega napada. Trdno sem poprijel za puško in rahlo odrinil zaklopko na zapiraču. Pogledal sem na levo in opazil kakih 15 metrov od sebe tovariša Vanjo, ki se je tudi mrzlično urejal na svojem položaju.

Brnenje se je slišalo vedno močnejše in vedno bližje iz smeri Poljan. Moglo se je presoditi, da vozi več avtomobilov. Kdo se neki vozi in kakšna vozila so, sem v mislih premleval. Kakršna koli so vozila in kdor koli se v njih vozi, bo dobrodošel pred našimi puškami, kajti v tem času se nihče od poštenih Slovencev sploh ni vozil z avtomobili! Našim ljudem so Nemci še kolesa prepovedali uporabljati!

Ni mi bilo treba dolgo ugibati. Avtomobili so se hitro približali; njihovo ropotanje je bilo že zelo močno. Kmalu se utrga izza oviinka črn osebni avtomobil in se počasi približuje. Takoj za njim se pojavi manjši kamion in za njim še eden. Ha! Tu ste torej! Tri vozila! V svojem zaklonu ob bukvi sem spremljal s puško zadnji kamion. Podoba, ki se mi je nudila na cesti, še sedaj dobro vidim: v obeh kamionih so sedeli kakor na paradi nemški SS vojaki; rejenih teles, s puškami med kolena, ošabni in

negibni, obrnjeni v smer vožnje. Po številu jih je bilo približno trideset, dočim potnikov osebnega avtomobila nisem mogel videti.

Prnenje avtomobilov se je oddaljevalo proti sredini naše zasede. Dvignil sem se in odhitel višje v breg, ker so se kamioni skrili za drevjem in jih nisem mogel več slediti. Zopet sem jih zagledal. Bili so v sredini naše zasede in se oddaljevali proti Gabrku. Toda zakaj še nihče ne strelja!? Mar čaka komandir boljšega zalogaja in ni zadovoljen s tem, kar se nahaja pod njim na cesti? Take in podobne misli so mi bliskovito rojile po glavi, medtem ko sem s puško stoječ ob grmu meril v oddaljujočo se nemško oholost na zadnjem kamionu. Toda — ne! Mučno napetost je presekala pok komandirjeve puške. Tedaj se je zatresel zrak od pokanja našega orožja. Mitraljezi so rohneli, vmes so pokale puške, da je odmevalo daleč po ozki dolini. Iz mirnega, idiličnega nedeljskega dopoldneva, ki je še pred nekaj trenutki igralo nad dolinico, je nastal vihar: smrtonosne svinčenke so žvižgale po zraku in nosile smrt Nemcem. Osebni avtomobil se je

takoj po prvih streljih z vso silo zaletel v levo stran ceste v breg in obstal, medtem ko se je zadnji kamion zvrnil pod cesto na desni. Srednji kamion pa je obstal na cesti. Iz njega so poskakali Nemci za rob pod cesto in iskali zaklona. Borba je bila kratka. Trajala je vsega skupaj nekaj minut. Nad dolinico se je dvignila prosojna modrikasta meglica smodnikovega dima in ostro dražila nosnice. Nemci, kolikor je bilo še sposobnih za boj, so besni slepo streljali po naših položajih, toda brez uspeha. Nihče od naših ni bil ranjen. Na komandirjev klic smo se zbrali na določenem mestu. Prihitei smo znojni in zasopli, a veselih obrazov, svesti si dobro opravljenega dela.

Mitraljezec Pajo je pobožal svoj lahki mitraljez: »No, danes si pa dobro delal in nisi sabotiral.« Smeje je nadaljeval: »Tako sem žgal po kamionu, da je kar poskakoval na cesti, kot bi plesal tango!«

»To še ni nič v primerjavi s tem, kar sem delal

Nemški policijski osebni avtomobil, prerešeton od partizanske zasede.

(Original v loškem muzeju.)

jaz s svojim, mu je z enako mero vračal mitraljezec Milče. »Ali nisi videl, kako sem z rafali svojega mitraljeza prestavil kamion pod cesto, prav tako kakor prestavi naš kuhar lonec žgancev z ognjišča na štor, kjer jih nato zmeša?« Vsi smo se obema glasno smejali. Veselo razpoloženje je ustavil komandir Biček, ki je ukazal takojšen premik višje v Gabrško goro.

Počasi smo se vračali nazaj proti taborišču s prijetno zavestjo v srcih, da smo s to akcijo nekoliko ukrotili nemško domišljavost in ošabnost, ki so jo v zadnjih nekaj mesecih tako zelo kazali vsepovsod, in vsaj delno maščevali naše padle tovariše v bojih z Nemci. Spotoma smo se pasli po izredno debelih in okusnih borovnicah, ki jih je bilo v teh gozdovih vse polno. Ko smo prišli v taborišče, je del borceve odšel k počitku, ostali pa so morali na stražo v patrolje. Drugega dne zjutraj smo izvedeli po obveščevalcih, da so Nemci pripeljali iz Poljanske doline v Loko 14 mrtvih in več ranjenih. Očividci so pripovedovali, da se je vso pot sledila kri, ki je tekla s kamiona, s katerim so peljali v Loko mrtve Nemce, in kako divji so bili Nemci, ko so razganjali opazovalce, hoteč prikriti svojo veliko izgubo in sramoto, ki so jo tega dne doživeli od »uničenih in do smrti preplašenih banditov«, kakor so to sami večkrat razglašali z letaki in časopisi.

V ponedeljek, 29. junija 1942 je naša četa počivala in si urejala orožje in opremo. Pod noč so zopet, kakor vedno, odšle patrolje in izvidnice globlje v dolino na razne zveze, ki jih je četa vzdrževala s terenom. Naslednjega dne zjutraj smo bili spet še pred dnem pokonci in bili pripravljani na vse, kajti Nemci so pripravljali, kot smo izvedeli s terena, večjo hajko na Gabrško goro, v kateri naj bi obračunali z nami.

Toda, ali ni napad v določenih pogojih in razmerah najboljša obramba, se je vpraševal naš komandir. Kot sposoben poveljnik z bogatimi izkušnjami se je odločil za ponovni napad na istem mestu oziroma na istem terenu, še preden bodo Nemci pričeli z akcijo proti nam. Kosilo, ki ga je kuhar tega dne skuhal bolj zgodaj na brezdimnem ognju (to je bila umetnost, ki smo jo znali in s pridom uporabljali samo gorenjski partizani), smo znova prejeli od komandirja povelje naslednje vsebine: »Tovariši! Naš predvčerajšnji napad v Poljanski dolini je Nemce silno raztoготil, v naših ljudeh pa dvignil zavest in okrepil zaupanje v osvobodilno gibanje in v končno zmago. Po vesteh, ki jih dobivamo s terena, name-ravajo Nemci te hribe z večjimi silami pregledati. Preden se bo to zgodilo, jim pripravimo še en udarec, in sicer takoj danes. Vsa ostala navodila so ista kakor zadnjič. Tudi kraj bo tam nekje.«

Zopet smo odšli v gosjem redu in preskakovali kamenje in korenine na poti v dolino. Vroče popoldansko sonce se je vpiralo v pobočje hriba, po katerem smo se spuščali v dolino Sore, ki je tiho šumela v svoji vijugasti strugi. Ali homo šli prav na isto mesto kakor zadnjič, smo se spraševali, ko smo ugledali že znane oblike zemljišča. Ne. To pot smo jo ubrali bolj v levo, bliže vasi Gabrk, katerega prve hiše smo videli na svoji levi strani, ko smo se ustavili v gozdu nad jaso, ki nas je še ločila od ceste. Komandir nam je velel, naj tam počakamo, dokler se ne vrne. Z vodičem je odšel po globoko urezanem kolovozu nižje v dolino pregledat teren.

Njegove vrnitve nismo čakali dolgo časa. Pomignil nam je, naj mu sledimo. Sklonjenih teles smo se bližali poljanski cesti. Prikriti v globokem kolovozu smo bili s ceste neopazni. Po nekaj nas je komandir v več sku-

pinah počasi razvrstil po bregu nad cesto. Jaz sem dobil položaj za skladovnico butar, ki jih je pripravila meni nepoznana pridna roka gorenjske žene ali dekleta. Bile so še čisto sveže. Morda je pridna delavka še pred kako uro delala tu in je odšla domov kuhat kosilo ter se bo vsak hip vrnila nazaj, da nadaljuje z delom? Saj je bilo tu poleg še mnogo vejevja, ki je čakalo sekire in trt. Kako neki me bo pogledala, če me najde tu?

S takimi mislimi sem si krajšal čas, ko sem sedel za butarami in čakal, da se na cesti pojavi sovražnik, ki smo mu spet namenili ognjen sprejem. Levo poleg mene se je za debelim štorom vgnezdil Rudi, desno pa Franjo. Opazoval sem ju, kaj počenjata in s čim si krajšata čas v precejšnji vročini tega popoldneva. Franjo si je zavezoval čevelj, ki se mu je bil spotoma odvezal, in si z rokavom brisal oči, ki mu jih je zalival znoj. Rudi pa je opazoval raztrgano koleno svojih hlač in morda ugibal, kako bi bilo praktično, če bi se tudi tkanina zacelila sama od sebe, kakor se bo koleno, ki si ga je bil odrl pri nedavnem padcu na kamniti stezi. Skušal sem zaslediti še ostale tovariše na njihovih položajih, toda razen mitraljezca Paja nisem opazil nikogar. Pajo je po vsem videzu iskal boljši prostor na bregu nad cesto, da bi imel kolikor mogoče manjši mrtvi kot med seboj in cesto pod njim. Bil je dober borec, na katerega se je komandir lahko zanesel. V borbi ni popustil nikoli prej, preden ni bil dan ukaz za umik. Res, dober in pogumen fant za svojih 19 let. Doma je bil iz Ljubljane, no in sedaj je partizan v loških hribih.

Začel sem razmišljati še o ostalih, ki smo bili skupaj tovariši v četi. Znašli smo se skupaj popolnoma slučajno. Tudi Franjo je doma tam pri Ljubljani. Očeta so Italijani odgnali na Rab; z bratom Veverico sta prišla na Gorenjsko v partizane. Oba sta še mlada, komaj odrasla deškimi letom. Prav tako Ljubljančan je Rudi, ki je prišel pred dobrim mesecem skupaj s Franjem in Veverico čez Dolomite na Gorenjsko, kjer se je pridružil Loški četi. Pa še Brico, mlad brivski vajenec, je zamenjal britev s puško ter se pridružil domačim fantom in možem v partizanski četi.

Nadaljeval bi s takim razmišljanjem še naprej, toda naenkrat se je zaslislalo iz smeri od Poljan proti nam oddaljeno bobnenje motornih vozil. Ura je morala biti okrog štirih popoldne. Cesta pod nami je bila vsa v soncu in se je lesketala skozi razbeljeni trepetajoči zrak nad njo. Tekla je pod nami kakih dve sto metrov v ravni črti in se nato v ostrem ovinku upogibala in izginjala za bližnjim hribom levo od nas. Imeli smo dobre položaje, vendar smo bili od ceste oddaljeni bolj kakor zadnjič in tudi pogoje za umik smo imeli nekoliko slabše. Edino, kolikor toliko varno možnost za umik smo imeli po izgloданem kolovozu, po katerem smo prišli, toda do njega so imeli nekateri precej dolgo pot skozi nevisoko travo in čez čistino na pobočju hriba.

Vsi smo se pritaljili na svojih položajih in prisluhnili nekam žudno rezkemu ropotanju motornih vozil, ki se je po cesti vedno bolj približevalo naši zasedi. To niso samo avtomobili, mi je šinilo skozi misli. Takega čudnega ropotanja ne povzročajo navadni kamioni. Ugibal sem, kaj se bo prikazalo na cesti pod menoj, da povzroča tolikšen hrup. Na rešitev uganke ni bilo treba dolgo čakati, kajti po cesti je prirožljala siva gmota — tank, ki je s svojo topovsko cevjo kot s tipalko tipal naprej po cesti. Za njim se je razvrstilo še četvero nemških vozil: dva avtobusa polna vojakov, en kamion in oklopni avto, ki je vozil na začelju in varoval

transport. Aha! S tanki si še upate, junaki, po poljanski cesti, po kateri ste se še pred dvema dnevnoma vozili tako brezskrbno! Torej vam je upadel pogum!

Tedaj je prihitel od nekje komandir Biček in se ustavil ob meni pri butarah. Vsa nemška kolona se je valila po cesti pred nami in se odmikala v smeri proti Gabrku.

»Fantje, ogenj!« je zakričal komandir in sam prvi ustrelil s puško na sredino kolone. »Bijte po avtobusih!« se je zaslišal njegov glas in takoj zamrl v dolgih rafalih naših mitraljezov in pripevanju pušk, ki so, kakor zadnjič, pošiljale dobre zadetke v nemška vozila. Naši borci so popustili svoje zaklone in stoje ali kleče iz nezavarovanih mest skrbno in kolikor mogoče hitro streljali po Nemcih.

Vsa nemška kolona na cesti se je ustavila. Videli smo, kako je prvi avtobus zavil na levo stran ceste, se s prvim levim kolesom zaril v mehki breg in obstal, kajti šofer je bil ubit. Tudi to pot je bilo hitro opravljeno. Kar je bilo za boj sposobnih Nemcev, so poiskali zavetje za cesto in so besno streljali po naših položajih. Pri tem so kričali, kolikor so mogli. Medtem sta stopila v akcijo še tank in oklopnjak; obrnila sta se in, vozeč po cesti gor in dol, pričela obdelovati s težkimi mitraljezi pobožji hribov na obeh straneh Poljanske doline. Tudi s topom so streljali, a brez najmanjše škode za nas. Hitro smo se umaknili po naravnem, dobrem zaklonu kolovoza in odšli nazaj proti svojemu taborišču pod vrh Gabrške gore. Še dolgo smo poslušali Nemce, ki so kričaje preklinjali na cesti v dolini pod nami in od časa do časa z dolgimi rafali težkih mitraljezov klestili po drevju okoliških gozdov.

Veseli, četudi utrujeni in prepoteni, smo se pod noč vrnili v svoje taborišče. Tudi ta akcija nam je popolnoma uspela. Po naših ljudeh v Loki smo izvedeli, da sta bila avtobusa vsa preluknjana in skleščena, v njih pa je bilo deset ubitih in približno toliko ranjenih Nemcev. Veselje nad dobro uspelo akcijo pa nam je skalila vest, da so Nemci iz maščevanja za ti dve naši akciji ustrelili v Loki več talcev.

Naslednjega dne smo odšli z Gabrške gore na Jelovico, kjer smo v sodelovanju z Jelovško četo nadaljevali z raznimi akcijami.